

Η Αριστερά ως στρατηγική κοινωνικού μετασχηματισμού

του Γιάννη Μηλιού¹

Στα θεμέλια των δυτικών κοινωνιών βρίσκεται ο ανταγωνισμός κεφαλαίου-εργασίας. Ο μισθός, δηλαδή το βιοτικό επίπεδο της μεγάλης πλειοψηφίας της κοινωνίας, αποτελεί «κόστος» για το κεφάλαιο, κόστος το οποίο οι μάνατζερ οφείλουν να περιορίζουν με τη συνεχή χρήση νέων τεχνολογιών και νέων μεθόδων οργάνωσης της εργασίας.

Στην κεντρική πολιτική σκηνή ο ανταγωνισμός αυτός εκφράζεται με τρόπο συνήθως έμμεσο και πολλαπλά διαμεσολαβημένο από τα πολιτικά κόμματα. Αριστερά θεωρείται η παράταξη που επιδιώκει να εκφράσει τα συμφέροντα της εργατικής τάξης, της κοινωνικής πλειοψηφίας. Όμως, στις περισσότερες περιπτώσεις τα κόμματα δεν εκφράζουν τα συμφέροντα που διατείνονται ότι εκφράζουν («του λαού», «των εργαζομένων» κ.ο.κ.), αλλά παραλλαγές των συμφερόντων της εξουσίας.

Επομένως, κριτήριο για τις πολιτικές δυνάμεις που δηλώνουν «Αριστερά» είναι η πολιτική παρέμβαση στη συγκυρία και η στρατηγική τους. Διότι ανεξάρτητα από τις πρωτοβουλίες των πολιτικών δυνάμεων, ο κοινωνικός ανταγωνισμός αναπαράγει διαρκώς ανοικτές συγκρούσεις: απεργιακές κινητοποιήσεις, καταλήψεις, διαδηλώσεις, πρωτοβουλίες πολιτών, κινήματα ... Διαμορφώνεται μια κοινωνική αντιπολίτευση, μια «κοινωνική Αριστερά», πολύ ευρύτερη από την εκλογική ή συνδικαλιστική επιρροή της οργανωμένης Αριστεράς.

Η στρατηγική της Αριστεράς δεν μπορεί να είναι παρά η σύνδεση με αυτούς τους αγώνες, η ρήξη με το κυρίαρχο κοινωνικό και πολιτικό σύστημα, στην προοπτική του κοινωνικού μετασχηματισμού. Στρατηγικό στόχο αποτελεί δηλαδή ο σοσιαλισμός και ο κομμουνισμός: η ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος και η οικοδόμηση της εξουσίας και δημοκρατίας των εργαζομένων.

Η στρατηγική αυτή συνεπάγεται ότι η Αριστερά δεν μπορεί να αντιλαμβάνεται τον εαυτό της, ούτε να λειτουργεί, σαν ένα κόμμα όπως τα άλλα (τα αστικά κόμματα), που στοχεύουν «στην εμπιστοσύνη του κόσμου» για να αναλάβουν την κυβέρνηση ώστε να διαχειριστούν «καλύτερα» το καπιταλιστικό σύστημα.

¹ Ομότιμος καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο και διευθυντής της τριμηνιαίας επιθεώρησης *Θέσεις* (www.theseis.com).

Τα κόμματα διαχείρισης της (αστικής) εξουσίας αποτελούν απλές «πτέρυγες» του «πραγματικού κόμματος» των κυρίαρχων τάξεων, του αστικού κράτους. Μια «Αριστερά» που θα επιδίωκε να ενταχθεί στη χωρία αυτών των κομμάτων εξουσίας, όπως συνέβη τόσες φορές στο παρελθόν σε διεθνές επίπεδο, και πιο πρόσφατα, στη χώρα μας, με τον ΣΥΡΙΖΑ, είναι μόνο κατ' όνομα «Αριστερά». Υποκλίνεται στη «συνέχεια του κράτους», δηλαδή υλοποιεί τη στρατηγική που εκφράζει τα συμφέροντα του κεφαλαίου, και επαίρεται για τις δευτερεύουσες, ή μάλλον τριτεύουσες, «εναλλακτικές πολιτικές» που υποτίθεται ότι εφάρμοσε.

Η Αριστερά οφείλει επομένως να είναι η πολιτική δύναμη που αντιπαρατίθεται στον καπιταλισμό και το αστικό σύστημα «διακυβέρνησης» στο σύνολό του.

Δεν πρόκειται εδώ για ένα ζήτημα διακηρύξεων ή προθέσεων. Το στοίχημα για την Αριστερά είναι να δείξει στους εργαζομένους ότι η μαζική δράση τους και η πολιτική και κοινωνική αντιπολίτευση ενάντια στην καπιταλιστική εκμετάλλευση και την κρατική καταστολή παράγει αποτελέσματα: Αλλάζει την καθημερινή ζωή των πολιτών μέσα από συλλογικές δράσεις και κατακτήσεις προς το συμφέρον των πολλών, διευρύνει τη δημοκρατία, χαράζει εναλλακτικές συλλογικές λύσεις καταρρίπτοντας τους καπιταλιστικούς «μονόδρομους», συνδέεται έτσι με τον στόχο και την προοπτική της σοσιαλιστικής κοινωνίας.